

Voorstel aan : Gemeenteraad van 28 juni 2010
Door tussenkomst van : Raadscommissie van 15 juni 2010
Nummer : 38
Onderwerp : Kaders voor de ombuigingen
Bijlage(n) : 1. Concept-raadsbesluit

Samenvatting : Ingegeven door de gevoelde noodzaak om op eigen plan te koersen, omdat er geen tijd is om rijksmaatregelen af te wachten, wil dit voorstel de gemeenteraad van Haren in positie brengen om de richting te bepalen voor de ombuigingen, die onafwendbaar op de gemeente afkomen. Hiertoe presenteert het voorstel een vertrekpunt en ook een eindbestemming die gebaseerd is op doelstellingen. Vervolgens roept het voorstel op om ook de inwoners te betrekken bij de uitvoering van het bezuinigingsplan. Het voorstel sluit af met onderstaand kaderstellend raadsbesluit.

Voorgestelde beslissing :

- Genomen raadsbesluiten te respecteren en hun financiële effecten te beschouwen als vertrekpunt voor het te trekken ombuigingsplan.
- De in dit voorstel gepresenteerde doelstellingen en hun financiële effecten vast te stellen.
- De structurele ombuigingsopgave vooralsnog te bepalen op € 1.360.000,- per jaar met ingang van 1 januari 2016, met daarbij de afspraak dat aard en omvang van de opgave jaarlijks wordt getoetst in de komende beleidsbegrotingen.
- Het college op te dragen om met deze opdracht in contact te treden met onze inwoners over de toekomst van Haren en de oriëntatie op de mogelijke ombuigingsrichtingen en deze richtingen te presenteren in het voorjaar van 2011.

Haren koerst op eigen plan

Het jaar 2010 staat in het teken van het maken van keuzes en het nemen van beslissingen, als gevolg van de voldongen feiten die de economische crisis ons presenteert. Ten eerste zijn wij op dit moment geconfronteerd met het gegeven dat de aangekondigde rijksbezuinigingen ons dwingen tot drastische ingrepen in onze financiële huishouding. Ten tweede verwachten wij dit jaar geen duidelijkheid over zowel omvang als aard van die rijksbezuinigingen en de mate waarin die neerslaan in onze gemeentelijke begroting. Weliswaar hebben 19 werkgroepen een grabbelton aan bezuinigingsmaatregelen voor de rijksbegroting voorgesteld, op moment van schrijven zijn de landelijke politici bezig met hun verkiezingsstrijd voor de verkiezingen van 9 juni 2010. De verwachtingen over het tekort van het Rijk variëren per peiling. Het Rijk heeft al aangekondigd dit jaar niet te komen met een gebruikelijke meicirculaire. Kortom: de concrete uitwerking van de bezuinigingen is op rijksniveau nog in dichte nevelen gehuld. Het coalitieprogramma op hoofdlijnen gaat er echter van uit, dat ‘de gevolgen van de wereldwijde economische crisis voor de gemeentekas op korte termijn duidelijk worden’. Wij onderschrijven dit uitgangspunt van harte en zijn daarom van mening dat Haren – voor zover mogelijk – die duidelijkheid zelf moet geven; wij hebben niet de tijd om de (landelijke) zaken eerst eens aan te zien: Haren koerst op eigen plan!

Een ander belangrijk argument om nu al aan de slag te gaan is gelegen in onze overtuiging dat, naarmate het draagvlak voor de noodzakelijke ombuigingen groter is, het uitvoerbaarheid en de haalbaarheid ervan toeneemt. Wij waren al van plan om ook met de inwoners van onze gemeente in contact te treden over de toekomst van Haren. Als het gaat om de noodzakelijke bezuinigingen willen wij de inhoud leidend laten zijn en de rol van de gemeente naar de samenleving. Deze inhoud zal de komende maanden vorm moeten krijgen in de discussie over de toekomstvisie van Haren. De resultaten van die discussie kunnen medebepalend zijn voor de vraag welke ombuigingen er zouden kunnen plaats vinden. Kortom: wij stellen u voor om inhoud en financieel perspectief met elkaar te verbinden.

Met dit voorstel willen wij u in de positie brengen, om de richting te bepalen voor die ombuigingen. Geen (mars)route, maar een richting, geen keurslijf, maar kaders. Normaal gesproken krijgt uw raad om deze tijd van het jaar een BouwStenenBrief (BSB) aangereikt, waarin de bouwstenen voor de komende beleidsbegroting zijn gespecificeerd. Dit jaar niet. U moet wat ons betreft eerst een plan trekken. De eerste uitwerking daarvan zult u direct in de vaststelling van de beleidsbegroting 2011 verwerken. Vanaf de begrotingscyclus 2012 willen wij wel weer de (verdere) uitwerkingen eerst via een BSB aan u voorleggen.

Het vertrekpunt

Het vertrekpunt voor uw kaderstelling zou naar onze mening moeten worden gevormd door de financiële weergave van de raadsbesluiten die tot het moment van uw behandeling van dit voorstel zijn genomen. De volgende tabel presenteert de meerjarige effecten van deze besluiten.

De begroting(smutaties)	2011	2012	2013	2014	2015	Cumulatief
1 Meerjarenperspectief begroting 2010	-147.000	-286.000	- 334.000	-438.000	-438.000	- 1.643.000
2 Eerste burap	206.000	245.000	215.000	264.000	264.000	1.194.000
3 Eerste burap, investeringen	22.000	21.000	20.000	19.000	18.000	100.000
4 Eerste burap, kapitaallasten	-12.000	-13.000	59.000	1.000	102.000	137.000
5 Specifieke raadsbesluiten	-3.000	-66.000	48.000	-66.000	-164.000	-251.000
Het vertrekpunt	66.000	-99.000	8.000	-220.000	-218.000	-463.000

Het betreft hier

- uw vaststelling van de beheersbegroting d.d. 15 februari 2010;
- uw vaststelling van de begrotingswijzigingen uit onderdeel D van de eerste bestuursrapportage (burap) 2010, in deze vergadering;
- uw beschikbaarstelling van de investeringsbudgetten uit de eerste bestuursrapportage (burap) 2010, in deze vergadering;
- uw vaststelling van de begrotingswijzigingen uit onderdeel B van de eerste bestuursrapportage 2010, in deze vergadering;

5. uw instemming met respectievelijk de gemeentelijke bijdrage in het TriP-project van het Meerschap Paterswolde, d.d. 25 januari 2010, de gemeentelijke bijdrage aan de aanleg van een fiets- en voetgangerstunnel bij het station, d.d. 25 januari 2010 en het Gemeentelijk Rioleringsplan 2010-2014 d.d. 14 december 2009, waarbij de genoemde ramingen als maatgevend zijn gehanteerd voor lastenstijgingen.

Wij stellen u voor de meerjarige financiële effecten van genomen raadsbesluiten te respecteren en ze te beschouwen als vertrekpunt voor het te trekken plan.

De eindbestemming en zijn tussenstations

De doelstellingen	2011	2012	2013	2014	2015	Cumulatief
1 Sluitend meerjarenperspectief	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000	-450.000
2 Omvang ombuigingen		250.000	500.000	750.000	1.000.000	2.500.000
3 Ruimte voor nieuw beleid	150.000	300.000	450.000	450.000	450.000	1.800.000
De eindbestemming	60.000	460.000	860.000	1.110.000	1.360.000	3.850.000

Onder de noemer 'de eindbestemming' hebben wij in bovenstaande tabel in financiële termen de bakens in de tijd gezet, die leiden tot een structurele opgave van € 1.360.000,- per jaar, afgezet tegen het vertrekpunt. Wij willen die opgave eind 2015 gerealiseerd hebben. De tabel laat eveneens zien, dat wat ons betreft de eindbestemming via tussenstations bereikt wordt. Die tussenstations worden gevormd door de beleidsbegrotingen 2011, 2012, 2013 en 2014. In de beleidsbegroting 2011 willen wij de structurele opgave tot een bedrag van € 60.000,- ingevuld hebben, om hem vervolgens per begrotingsjaar uit te bouwen naar de gewenste eindbestemming. Wat ons betreft neemt u het idee van de tussenstations over: dergelijke tussenstops geven u de mogelijkheid om te kijken in hoeverre de mist bij het Rijk is opgetrokken.

Wij stellen ons voor dat de eindbestemming bepaald wordt op grond van te formuleren doelstellingen voor de reis. Wat ons betreft zijn dat de volgende drie:

1. *Haren heeft, ook in de komende jaren, een sluitend meerjarenperspectief in de beleidsbegrotingen.*
Dit is sinds jaar en dag een belangrijke doelstelling van het begrotingsbeleid in Haren. Deze doelstelling vindt zijn basis in de wettelijke eisen die gesteld worden aan uw verantwoordelijkheid voor de financiële positie van onze gemeente. Deze doelstelling betekent dat eventuele meerjarige overschotten of -tekorten moeten worden betrokken bij dit plan. Afgezet tegen het vertrekpunt, betekent dit een inzet van (afgerond) € 450 duizend voor de komende vijf jaren, ofwel € 90 duizend per jaar.
2. *Haren bepaalt (vooralsnog) zelf de omvang van de ombuigingen en wil ze gerealiseerd hebben per 1 januari 2016.*
In het coalitieprogramma op hoofdlijnen wordt uitgegaan van een indicatie van structureel € 1 miljoen voor de ombuigingen. Wat ons betreft neemt u deze indicatie over en stelt u daarbij vast, dat deze miljoen bereikt moet zijn per 1 januari 2016. Deze aanname wordt qua omvang gestaafd door de interpretatie die momenteel landelijk wordt gemaakt op de voorstellen van de 19 werkgroepen. Over het tempo worden landelijk naar onze indruk nog geen duidelijke indicaties gegeven. Zelf achten wij de begrotingscyclus 2011 te vroeg om zorgvuldig aan te vangen met het vormgeven van deze doelstelling (zie ook hierna).
3. *Haren blijft kansen en uitdagingen die zich aandienen grijpen.*
Wat ons betreft moet het niet alleen gaan over wat wij niet meer doen of wat minder moet. Het zou vooral moeten gaan over wat wij wel willen (blijven) doen. Het coalitieprogramma geeft belangrijke voorbeelden van (beleids)intensiveringen die de moeite waard zijn in de komende jaren. Voor dergelijke intensiveringen moet, ook in financiële zin, ruimte blijven.

Wij stellen ons voor dat u al deze doelstellingen toetst bij de behandeling van de komende beleidsbegrotingen, zowel inhoudelijk als financieel. De eerste doelstelling is hard. Naar onze inschatting zult u die niet wijzigen. Bij de tweede ligt dat al genuanceerder: wij gaven al aan, dat concrete uitwerkingen op rijksniveau zijn op dit moment in nevelen gehuld zijn, maar dat kan, bijvoorbeeld volgend jaar, anders zijn. Meer duidelijkheid op rijksniveau moet voor u aanleiding kunnen zijn om de doelstelling aan te passen, zowel inhoudelijk als financieel.

Wij stellen u voor de hier gepresenteerde doelstellingen en hun financiële effecten vast te stellen, inclusief toetsingsmogelijkheden in de komende beleidsbegrotingen, om zo tijdens de rit de gewenste eindbestemming in het vizier te houden.

Onze inwoners krijgen er mee te maken

In het coalitieprogramma is aangegeven dat burgers altijd het eerste woord hebben. Voor de uitwerking van uw structurele ombuigingsopgave is dat zeker op zijn plaats. Wij gaven al aan, dat drastische ingrepen in onze financiële huishouding onafwendbaar zijn; onze inwoners zullen – in welke rol dan ook – er mee te maken krijgen.

Als u deze opgave - vooralsnog - bepaalt op € 1.360.000,- per jaar met ingang van 1 januari 2016 (inclusief de afspraak dat aard en omvang van de opgave jaarlijks wordt getoetst in de komende beleidsbegrotingen), dan willen wij graag - na de zomer - met deze opdracht in contact treden met onze inwoners ter oriëntatie op de mogelijke ombuigingsrichtingen. Wij denken de uitkomsten van die contacten te kunnen presenteren voor of bij de aanvang van de begrotingscyclus 2012 (in het voorjaar van 2011).

De komende maanden zullen wij een plan van aanpak maken voor de wijze waarop wij de contacten met onze inwoners willen voeren over de toekomst van Haren en daarvan afgeleid over de ombuigingen. Uiteraard zullen wij u van deze aanpak op de hoogte stellen en de wijze waarop de raad in het proces betrokken wordt. Graag vernemen wij van de raad hoe u uw rol in het proces ziet.

Afsluitend is dit voorstel bedoeld als uitnodiging om een nadere discussie te voeren en afspraken te maken over de wijze waarop in de gemeente Haren het proces van ombuigingen vorm krijgt.

Voorgestelde beslissing

Gelet op dit voorstel vragen wij uw instemming met de gepresenteerde richtinggevende kaders voor de ombuigingen, door als volgt te besluiten:

- Genomen raadsbesluiten te respecteren en hun financiële effecten te beschouwen als vertrekpunt voor het te trekken bezuinigingsplan.
- De in dit voorstel gepresenteerde doelstellingen en hun financiële effecten vast te stellen.
- De structurele ombuigingsopgave vooralsnog te bepalen op € 1.360.000,- per jaar met ingang van 1 januari 2016, met daarbij de afspraak dat aard en omvang van de opgave jaarlijks wordt getoetst in de komende beleidsbegrotingen.
- Het college op te dragen om met deze opdracht in contact te treden met onze inwoners over de toekomst van Haren en de oriëntatie op de mogelijke ombuigingsrichtingen en deze richtingen te presenteren in het voorjaar van 2011.

Haren, 1 juni 2010

burgemeester en wethouders,

secretaris

burgemeester